

Balázs Kata

Szenvedéllyel élni

Válogatás a Bodnár Zoltán gyűjtemény absztrakt anyagából

📍 B55 Galéria, Budapest

📅 2012. augusztus 30 – szeptember 29.

A Bodnár-gyűjtemény mintegy 300 darabot számláló kollekcijából tavaly rendeztek nagyszabású tárlatot a Reök-palotában.* A B55 Galéria profiljának megfelelően ezentúl a jelentős absztrakt anyagból láthattunk egy válogatás.

Magángyűjteményt bemutató kiállításokon a művek önálló szemléletén kívül mindig felmerül egy másik, a gyűjtemény kialakulására és kialakítására irányuló szempont is, itt derül ki ugyanis a gyűjtést meghatározó elképzelés, vagy a gyűjtemény „szakosodása” egy-egy területre. A húsz éve fejlődő (és eredetileg klasszikus avantgárdra specializálódott, többek közt értékes Mattis-Teutsch János-műveket tartalmazó) Bodnár-gyűjtemény esetében a figuratív képek és az absztrakt alkotások egyaránt láttatják azt a kérlelhetetlenséget, amiről a bankár és jogászprofesszor gyűjtő korábbi interjúiban és ezúttal is beszél „stratégiájával” kapcsolatban. A kompromisszummentesség csupán az anyagszerűséghez való ragaszkodást és a piaci, valamint ízlésbeli trendek alapos, szubjektív szűrőn való átpréselését jelenti, egy nagyon is önálló, folyamatosan alakuló ízlésvilág nevében, ami sokszínűvé teszi a kollekción.

A gyűjtemény egésze különféle életkorú, különböző stílusokat képviselő és eltérő nemzetiségű alkotók munkáiból áll össze, mind a figurativitásban, mind az absztrakt megközelítések között.

* *Meditációs tárgyak. Válogatás a Bodnár-gyűjteményből*, Regionális Összművészeti Központ, Szeged, 2011. július 16 – szeptember 25.

Arra a kérdésemre, hogy az „absztraktok” iránti érdeklődés mivel magyarázható (a tavalyi szegedi kiállításon, főként a figuratív művek között, a groteszk-szürreális szemlélet, sőt, egyenesen az emberábrázolás iránti érdeklődés uralkodott), az absztrakció vagy nonfigurativitás örökvényűsége a válasz. A szegedi tárlat címe *Meditációs tárgyak* volt, s ez tulajdonképpen meghatározza a gyűjtemény szellemét az absztrakcióval kapcsolatban is. Ezért szerepelnek itt a hideg geometriát képviselő alkotások és a forró, expresszív absztrakció-felfogás jegyében született művek egyaránt. A B55-ben látható anyag a hazai absztrakt szemléletű vagy azzal is foglalkozó művészek széles spektrumát – és a legkiemelkedőbbeket – mutatja be.

A kiállítás a hazai „nagyokkal” kezdődik, a gyűjteményben egyébként markánsan és különböző korszakaival jelen lévő NÁDLER ISTVÁN egy ritka, „szírom-motívumos”, korai, hatvanas évekből származó munkája (*Hármas ritmusban*, 1968), BAK IMRE nagyszabású vászna (*A nappal és éj között*, 2007), valamint a kiállítást megnyitó KONOK TAMÁS Kodály Zoltán emlékének tisztelő nagyméretű műve (1982) és a mobiljaihoz a geometriát csupán „felhasználó” HARASZTY ISTVÁN egyik alkotása is látható.

A kiállításon szereplő alkotások közt jelentős szerepe van a gyűjteményben több művével is jelen lévő és a külföldön széles ismertségnek örvendő JOVÁNOVICS TAMÁS Olaszországban díjjal kitüntetett *Nonostante* (2009) című alkotásának. Az egyensúly kérdésének az absztrakció felől való felvetését fogalmazza meg, a tőle megszokott minimális formákból és vizuális

Részlet a kiállításról
B55 Galéria

Részlet a kiállításról
B55 Galéria

gesztusokból (színes vonalakból), egyes képekből létrehozott „kép-falon”, felidézve Földényi László Jovánovics egy korábbi, Lengyel Intézet belső kiállításának (2005) megnyitóján elhangzott szavait: „Jovánovics művei úgy azonosak önmagukkal, hogy közben állandóan olyan benyomást keltenek, mintha éppen felszámolni készülneek önmagukat.” BODNÁR ZOLTÁN avantgárdhoz, művészethez, absztrakcióhoz való viszonyát, saját bevallása szerint, sokban alakította a nyolcvanas években Moszkvában látott avantgárd művészeti tárlat – Jovánovicsal itt érzek erős kapcsolatot. Jovánovics és a szintén külföldön élő KESERŰ KÁROLY művének (*Untitled 06/04*, 2004/2007) szerepeltetése erősíti meg a geometrikus megközelítések látszólag eltérő, ámde annál biztosabb kapcsolatát; a szerialitás, szigorú geometria és (zenehallgatás közben, egyfajta „lenyomatként” létrejövő) pontokra épülő játékoság, a geometrikus intellektualitás „filozófiai-tudományos” mélységei, de az esztétikai élmény kiváltásának vágya irányába is. A középgeneráció és a legfiatalabb nemzedék tagjai közül SZIRTES JÁNOS az alkotás folyamatát hangsúlyozó művével (*Cím nélkül*, 2004), MULASICS LÁSZLÓ a nyolcvanas évek újfestésze utáni, figurativitástól elszakadó korszakából származó képekkel (*Rekvizitum II.*, 1992; *Sebességelosztás*, 1996), BARABÁS ZSÓFI egy rá jellemző absztrakt, de figurativitást implikáló forma-foltokból építkező művel (*Irány nélkül*, 2010), a Párizsban élő és a gyűjteményben jelentős számú, groteszk szemléletű figuratív művel jelen lévő AATOTH FRANVÓ egy munkájával (*Impenetrable*, 2012) szerepel.

A monokróm nyugati tradícióba illeszkedő meditatív funkciója (GÁL ANDRÁS sienai vörös monokrómja) és az egyértelmű konstruktív-konkrét, optikai kísérletekkel összefüggő szemlélet sem marad ki (DIRK RATHKE két egymásra fordított kék háromszögből létrejött négyzete, NÉMETH MELITTA, HALMI-HORVÁTH ISTVÁN munkái). GÁLHIDY PÉTERnek a természet geometriájából, organikus „forró” formakincséből táplálkozó, festett fára épülő munkái a bővítésre váró plasztikai gyűjteménybe tartoznak.

A kortárs ázsiai művészet nem abból a szempontból van jelen ebben a kollekciónban, ahogy azt rendszerint a nagy nemzetközi kiállításokon láthatjuk. Nem új médiumokkal adott válaszokat látunk a globalizált vagy a különbözőséget hangsúlyozó helyzetekre. Felmerül, hogy a Srí Lanka-i, vietnámi alkotók kulturális környezetében hogyan érvényesül a nyugati művészet története, hogyan ötvöződik az a buddhista hagyománnyal vagy olyan tradícióval, amelyben a buddhista hagyomány és a kereszténység kapcsolatban állnak, mint Srí Lankán, vagy hogy a mindenkori politikai helyzet miképp befolyásolja a művészetek történetének alakulását, mint Vietnámban – mégis, az a meghatározó, hogy ezek a távol-keleti munkák miképp kerülnek kapcsolatba az absztrakció különféle lehetőségeivel foglalkozó nyugati képkultúrát képviselő művekkel. A mongol BAZO legfrissebb körfestményei közül ipari anyaghasználatot, de op art reminiscenciákat is hordozó, ám a mongol kultúrában az örökkévalóságra utaló és reflektáló koncentrikus köröket formázó műve (*1x15 Hurden, No. 5*, 2009), MANOHANSA PRAGEETHnek a szingaléz-tamil konfliktust feldolgozó, szétlőtt és korrodálódott fémlapot és töltényeket magába foglaló plasztikája (*Post war*, 2010) és GÁLL ÁDÁM informel anyaghasználatot mutató emlékműfestmény-objektje (*Farkas István emlékére*, 2005) látványos csoportot alkot. CHANDRAGUPHTA THENUWARA buddhista tradícióra épülő, az írást és az expreszív absztrakt formákat kombináló triptichonja, a *Dhammapada No.1*. egy terembe került APPELSHOFFER PÉTER gesztusokra épülő, 2006-os DLA vizsgamunkájának egyik darabjával (a három műből kettő a Bodnár-gyűjtemény részét képezi) és BÁNKI ÁKOS vörös gesztusokból szerveződő nagyméretű munkájával (*Dionüszosz álma no. 16*, 2008), magától értetődő kapcsolatot rajzolva ki a munkák közé. A tanulság megerősíti a gyűjtő szavait. Az absztrakt művészettel kapcsolatos történeti felvetések felsorolása mellett az absztrakt művészet állandó kérdéseit és egyetemességét is bemutatja ez a kiállítás, önállóan erős és kevésbé erős műveken keresztül, amelyek „a szenvedéllyel gyűjtő” koncepcióban mégis érvényessé állnak össze.